

Volkskrant.nl

Benut het enorme succes van globalisering

OPINIE, Joop Hazenberg op 30 juli '08, 00:00, bijgewerkt 31 juli 2008 09:51

Open grenzen zijn geen gevaar voor Nederland, noch 'best belangrijk', stelt Joop Hazenberg. Globalisering verrijkt ons leven. Laten we zorgen dat dat nog lang zo blijft.

Hoera, Nederland kiest voor de wereld! Het kabinet en de Sociaal Economische Raad hebben in een recent charmeoffensief het globaliseringproces omarmd. Volgens de SER hoeven we niet bang te zijn voor globalisering (Economie, 30 mei). Mits we de beleidsknoppen wat aandraaien, blijft Nederland competitief en sociaal sterk, aldus een advies van de raad. 'Een race to the top', schatte staatssecretaris Frank Heemskerk van Economische Zaken onze kansen op de mondiale markten in, 'waarbij we zelf aan het roer zitten.'

Met dat 'we' bedoelde hij zeker niet zijn partijgenoten. Want de PvdA verschuilt zich liever achter hoge dijken tegen nieuwe economieën: zo hekelt Tweede Kamerlid Paul Kalma de optimistische toon van het kabinet en de SER over globalisering. Hij verwijt hen 'gebrek aan urgentie' (Forum, 21 juli) en ziet globalisering als een ontregelend proces. Volgens hem schuilen in een open markt verschrikkelijke gevaren, van 'superkapitalisme' tot 'concurrentie tussen bedrijven'. Verharding van de wereldeconomie zet het Europese sociale model onder grote druk. Kalma begrijpt daarom niets van het zonnige advies van de SER. Die heeft in zijn ogen 'alle brisante globaliseringsthema's' ontweken.

Het is komisch en droevig te zien dat de PvdA steeds in zulke socialistische reflexen schiet. Wantrouwen in de markt is achterhaald en kortzichtig. Studies tonen steevast aan dat het openen van grenzen en het flexibeler maken van de economie tot meer welvaart leidt.

Kalma maakt met zijn aanval duidelijk dat het debat over globalisering in Nederland op een veel te smalle basis wordt gevoerd. Het thema 'buitenland' leeft niet, er is sprake van geringe betrokkenheid en kennis. Dat zagen we al in 2005, toen het referendumdebat vaak uit de bocht vloog en kiezers de Europese Grondwet wegstemden. Dat dreigt nu weer met globalisering te gebeuren. Voor zover daarover al discussie is, zijn de invalshoeken verkeerd. Kalma jaagt het angstdenken aan en doet een bedenkelijke oproep tot een maatschappelijk tegenoffensief. Enkele Kroonleden van de SER zitten op een ander, niet minder onverstandig spoor. Theo Bovens, Louise Fresco en Marco Wilke vinden dat zo'n offensief begrijpelijk is, maar dat de bevolking gewoon moet 'wennen' aan globalisering (Forum, 9 juli). Ze stellen een 'proactieve beleidsmix' voor om eventuele negatieve effecten 'te redresseren'.

Dit doet denken aan de campagne Europa, best belangrijk, bedoeld om het draagvlak voor de EU te vergroten. De Kroonleden passen deze filosofie nu toe op globalisering; ze stellen dat een 'sterker maatschappelijk draagvlak nodig is'.

Leren ze dan niets van het referendum? Een draagvlak bouw je niet op propaganda of op het 'serieus nemen van zorgen'. Wel op leiderschap en op getoonde visie.

Trouwens, er valt anno 2008 nog geen oordeel te vellen over omvang en gevolgen van globalisering. Volgens economen als Richard Baldwin hebben we er nog niet een kwart van gezien; winnaars en verliezers zijn er nog niet. Het proces kan nog versnellen, vertragen, of zelfs omdraaien.

Wel staat vast dat globalisering tot nu toe voor de meeste landen bijzonder gunstig is geweest. Ook voor Nederland, dat zijn welvaart zag stijgen en het aantal banen zag toenemen. De uitbreiding van de EU heeft ons veel opgeleverd en zal dat wellicht lang blijven doen.

Niet dat het te vroeg is om een fors debat over globalisering te voeren – de contouren van de economische impact van de global village, waar de PvdA zo tegen te hoop loopt, zijn al zichtbaar. Veel wezenlijker nog zijn de enorme sociale en maatschappelijke gevolgen van globalisering. Deze staan niet op zichzelf, maar hangen nauw samen met Europese integratie, het wegvallen van oude structuren en gebrek aan leiderschap. Dat is een proces wat de Belgische hoogleraar Rick Coolsaet de 'stroomversnelling van de geschiedenis' noemt en wat globalisering tot een van de belangrijkste politieke thema's van deze tijd maakt.

In het debat over dit onderwerp moet de nadruk dus niet op economische aspecten liggen, maar vooral op sociale, culturele en psychologische gevolgen van globalisering, alsmede op de noodzaak van management of change.

Dit is ook een generatiekwestie. Babyboomer Kalma spreekt vooral voor zijn eigen generatie als hij zegt dat burgers 'globalisering in twijfel trekken'. Die fout maken de SER-leden óók, met hun constatering dat nieuwe generaties open grenzen niet omarmen. Waar halen ze dat vandaan? Voor jongeren is Europa een gegeven, de wereld een speeltuin. Zij zijn in tien jaar veel pro-Europeser geworden, bevestigt het SCP-onderzoek Marktplaats Europa uit 2007. ICT, goedkope vliegtickets en sociale netwerken op internet zijn hun tools om de wereld te verkennen. Daarom moeten ze zich meer gaan roeren in dit debat. Kalma's doemdenken en de 'beleidsmix' van de SER brengen ons niet verder.

Wilt u meer informatie over Joop Hazenberg? Neem contact op met Speakers Academy®.
Telefoon: +31 (0) 10 – 433 33 22 of per e-mail: info@speakersacademy.eu